

DAĞLIK KARABAĞ SORUNU

Başak ETİ*

Ermenistan ve Azerbaycan arasında uzun yıllardır süren bir sınır sorunu bulunmaktadır. Bu konu zamanla yalnızca iki ülkeyi değil bölge dışı aktörleri de ilgilendiren bir sorun haline almıştır. Dağlık Karabağ çatışması, resmî olarak 20 Şubat 1988’de Dağlık Karabağ Özerk Bölgesi Bölgesel Konseyi’nin (NKAO), bölgenin Azerbaycan’dan Ermenistan’a devredilmesi talebini onaylamasıyla başlamıştır. Dağlık Karabağ, stratejik konumu hasebiyle hem Azerbaycan hem de Ermenistan için vazgeçilmezdir. Bu durum çatışmanın çözümsüzlüğüne sebebiyet veren temel siyasi güçlüklerden biridir. 1991 yılında Azerbaycan ve Ermenistan’ın bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından Karabağ bölgesindeki Ermenilerin bağımsızlık çabaları, Rusların da içinde bulunduğu “Denizden Denize Büyük Ermenistan” hayalini gerçekleştirme isteğinden dolayı sıcak çatışmaya dönüşmüştür. Çatışma sonrasında barış anlaşması imzalanması amacıyla Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı bünyesinde Türkiye’nin de dâhil olduğu on iki üyeli Minsk Grubu oluşturulmuştur. Dağlık Karabağ sorunu uzun yıllardır hukuk kaynaklarında “dondurulmuş savaş” şeklinde tanımlanmıştır. Birinci Karabağ Savaşı’nın üzerinden yirmi sekiz yıl geçmiş olmasına rağmen bu sorun 27 Eylül 2020 tarihinde iki ülkenin birbirlerini ateşkes sürecini bozmakla itham etmeleri neticesinde yeniden gün yüzüne çıkmıştır.

27 Eylül-10 Kasım 2020 tarihleri arasında yaşanan İkinci Karabağ Savaşı neredeyse otuz yıldır diplomatik yollarla çözülemeyen bu sorun neticesinde ortaya çıkmıştır. Ermenistan işgal ettiği toprakları genişletmek amacıyla 27 Eylül 2020’de Karabağ’a saldırı düzenlemiştir. Kırk dört günlük mücadele sonucunda Azerbaycan, 1990’lardan bu yana Ermenistan kontrolündeki Dağlık Karabağ’ın etrafında yer alan topraklarının tamamını ve Dağlık Karabağ’ın bir kısmını geri almıştır. Minsk Grubu’nun Birinci Karabağ Savaşı’na çözüm üretememesi üzerine Azerbaycan, Türkiye’nin de desteğiyle askeri kapasitesini genişletme yoluna gitmiştir. Türk yapımı İHA/SİHA’ların (insansız hava aracı/silahlı insansız hava aracı) savaşta etkin şekilde kullanılması Azerbaycan’a büyük avantaj sağlamıştır. Dolayısıyla İkinci Karabağ Savaşı, Türkiye-Azerbaycan ilişkilerinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. 10 Kasım 2020 tarihinde Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya arasında savaşı bitiren bir anlaşma imzalanmış ve 2020 Dağlık Karabağ Savaşı Azerbaycan’ın zaferiyle sonuçlanmıştır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Üçüncü Sınıf Öğrencisi